

HISTORIEN OM VÅRT HUS

2023-11-25

En sammanfattning över historien bakom husets tillkomst och utformning

Historik för kvarteret Diamanten och vårt hus med fastighetsbeteckning Heden 16:6

Nedanstående beskrivning är hämtad från delar av Antikvariskt utlåtande daterat 2022-12-13 av PE-konsult och togs fram i samband med ombyggnad av balkongerna. En av våra bostadsrättsinnehavare, Mona Tobisson, har också givit oss värdefull information om fastigheten:

Nuvarande Exercisheden var under 1600-talet stadens "mulbete". Från 1700-talet eller tidigare användes det öppna fältet både för bete och som exercisplats för Göta artilleriregemente, som övade där fram till 1891.

Under 1800-talets senare del var Heden också platsen för utställningar, olika idrottsevenemang mm. Här hölls från 1810-talet hästtävlingar och kapplöpningar för ungdom arrangerades redan på 1860-talet. År 1867 byggdes också ett exercis- och gymnastikhus i områdets norra del. I väster nära Södra Vägen uppfördes 1904 en provisorisk konserthall av trä(se bifogad bild). Den revs efter brand 1928.

Vid Göteborgsutställningen 1923 användes Exercisheden för lantbruksmötet och en "småbrukargård" uppfördes i områdets norra hörn. Den fick stå kvar efter utställningen och har länge varit i bruk som idrottsgård/idrottscafé. Idag finns Werners Bistro där.

Utanför Exercisheden i nordost byggdes bostadskvarteret Kv 21 Smaragden 1886-1887 och öster därom lät Göteborgs stad uppföra en stor och påkostad el-station 1907 (nuvarande Elyseum) samt en brandstation 1930.

I det långsträckta kvarteret Kv 16 Diamanten("vårt kvarter") norr om Exercisheden byggdes en rad villor från 1800-talets mitt. "Dicksonska villan" som stod klar 1859 är bevarad medan övriga under 1900-talet ersattes av större friliggande bostadshus och två kyrkor. På vår tomt låg en elegant villa som ägdes av arkitekt Ernst O Krüger, som också bodde i huset. Villan ägdes därefter av "sjökungen" Axel Jonsson, chef för Svenska Amerikalinjen. Villan revs senare, se bifogad bild på villan. Bilden är tagen från Nya Allén. Stenmuren som omgärdar huset finns fortfarande kvar, men är träbeklädd in mot gården.

Vid sidan om Dicksonska villan så är byggnaderna i Kv 16 tillkomna under decennierna från sekelskiftet 1800/1900 fram till strax efter 1900-talets mitt. Merparten uppfördes i rött tegel. Likt vårt hus Heden 16:6, som uppfördes 1945, så återfinns ytterligare två flerbostadshus i form av vinkelbyggnader, sannolikt utformade så för att effektivt kunna

nyttja de grunda tomterna i kvarteret.

Efter ca 1950 har Hotell Heden byggts ut i etapper på Exercishedens sydöstra del och de flesta av bostadshusen i kvarteret Smaragden har moderniserats de senaste 20 åren. Byggnaderna i kvarteret Diamanten är i huvudsak välbevarade exteriört sedan tillkomsttiden.

Vår fastighet - Husets exteriör

Huset ritades av arkitekt Nils Olsson. Han var mycket produktiv och han har bl a ritat Valhallabadet., samt ett antal fastigheter på Kungsportsavenyn. Fastigheten byggdes av byggmästare Forssenius. Byggnaden är ett gott exempel på efterkrigstidens tegelarkitektur.

Byggnaden är uppförd som ett vinkelbyggt fyravåningshus med bottenvåning i suterräng. Byggnaden har valmat, ganska flackt, tegeltäckt sadeltak med svagt framskjutande takfot.

Fasaderna är uteslutande utförda i rött fasadtegel med rustik karaktär tack vare chatterade stenar i något varierande röda nyanser. De sammanhängande murfasaderna bryts upp av ett stort antal fönsteröppningar och de dekorativa inslagen utgörs av en utkragande, dekormurad takgesims samt av naturstensomfattningar vid ett hörnfönster och vid indragna entréer vid trapphus. Sockeln är klädd i släta naturstensplattor av skiffer.

Exteriören karakteriseras i hög grad av de många burspråk med varierande utformning som återfinns på samtliga av byggnadens fasader. Merparten av burspråken är kopplade till balkonger och tydligt samgestaltade med dessa, tydligast visat genom undersidornas rillade mönster.

Fastighetens delvis upphöjda gårdsrum uppvisar en omsorgsfull gestaltning med gräsytor, stenlagda gångar och en häckomgårdad rundel med ett träd i mitten. Mot Parkgatan finns grindstolpar i murad natursten.

Sammantaget bedöms byggnaden vara välbevarad sedan tillkomsttiden vad gäller dess tidstypiska exteriör med en överlag avskalad gestaltning men med gedigna material och ett fåtal verkningsfulla detaljer utförda med stor omsorg.

Fastigheten ligger inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården (Göteborgs innerstad 02:1-15) och ingår i det kommunala bevarandeprogrammet. Byggnader och bebyggelsemiljöer som finns upptagna i bevarandeprogrammet bedöms som särskilt värdefulla.

Bostadsrättsföreningens historia

Vårt nuvarande hus byggdes 1946 av byggmästare John Forssenius. Forssenius själv bodde i husets största lägenhet, högt upp i 6B. Lägenheten är specialbyggd och har många unika detaljer.

1945 bildades Fastighetsföreningen Götgården U P A. Detta var en ekonomisk förening och föreningens medlemmar ägde andelar i den ekonomiska föreningen. Andelarnas storlek utgick från lägenheternas storlek. Bostadsrättslagstiftningen fanns inte vid fastighetsföreningens bildande 1945. Konstruktionen gjorde att det inte gick att belåna

lägenheterna, vilket utgjorde en stor nackdel och påverkade värdet på lägenheterna negativt.

2003 ombildades föreningen till en äkta bostadsrättsförening.

Fortfarande finns några lägenheter kvar i samma familjers ägo sedan 1945.

Husets interiör idag

Trapphus och gemensamhetsutrymmen – det mesta i originalskick

Trapphusen är kvar i originalskick, med golv och trappor i Kolmårdsmarmor och trappräcken i typisk Funkis-stil.

Hisskorgar är också i originalskick.

I källaren byggdes ett skyddsrum, dörrarna finns kvar vid cykelrummet.

Lägenheternas utformning

De 27 lägenheterna i huset är mycket varierande i storlek. Samtliga lägenheter har minst en balkong. De större lägenheterna har två eller tre balkonger.

Samtliga lägenheter utom de fem en-rumslägenheterna har öppen spis.

Planlösningen i de olika lägenheterna är varierande. Flertalet lägenheter har serveringsgång och pigkammare, men många har också byggt om sina lägenheter.

I **uppgång 6A** fanns ursprungligen en fastighetsskötarlägenhet och föreningen hade en fastighetsskötare anställd fram 2000 då den sista fastighetsskötaren Aspefors gick i pension. Aspefors och hans fru bodde sedan kvar i lägenheten fram till 2010.

Lägenheten ombildades då till en bostadsrätt och såldes av föreningen.

Lokalen i suterrängplan, som nu hyrs ut till Runan, står ursprungligen på ritningarna som tänkt lokal för "barnkrubba".

Samtliga lägenheter i **uppgång 6B**, med ett undantag, har kökshiss som går direkt in i lägenheten samt sopnedkast inne i lägenheten.

Flertalet lägenheter har takdekorationer i den inre hallen utförda av Waldemar

Kjällkvist, som kallade sig Vald. Waldemar Kjällkvist föddes 1890 i Oslo och dog 1949 i Göteborg. Han utbildade sig vid Slöjdföreningens skola i Göteborg och var verksam som dekorationsmålare (källa: Göteborgs Stadsmuseum)

Höst upp i 6 B finns också den lägenhet som byggmästare Forssenius lät bygga till sig själv. Lägenheten har flera unika detaljer såsom entresolplan som ger dubbel takhöjd i vardagsrum/salong och flera eldstäder.

Lokalen i bottenplan i 6 B var ursprungligen en skönhetssalong.

I uppgång **Parkgatan 12**, högst upp finns husets andra lägenhet med entresolplan och därigenom dubbel takhöjd i vardagsrummet.

Lokalen i bottenplan var ett allmänt bad, Allébadet.